

**Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди (Україна)**

Стамбульський університет (Турецька Республіка)

Вроцлавський університет (Республіка Польща)

Університет Цзинань (Китайська Народна Республіка)

***«Актуальні проблеми
приватного та публічного права»***

**Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

21 травня 2022 року

м. Харків

УДК 349.2:342.727

ББК 67.305

А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (21 травня 2022 року). – Харків, 2022. – ТОВ «Видавництво Точка», віддруковано у ТОВ «Друкарня Мадрид» через ФОП Гобельовська Л. П.– 460 с.

ISBN 978-617-7988-13-6

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Інформація про оргкомітет. Координацію проведення конференції здійснює кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського – тел.: +38(057)700-35-16, e-mail: trudkonf.hnpu@gmail.com

Коваленко Олена Олександрівна (в.о. завідувача кафедри д-р юрид. наук, професор) +38(057)598-98-75;

Головань Тетяна Георгіївна (в.о. декана юридичного факультету канд. юрид. наук, доцент) +38(067)681-93-90;

Ждан Микола Дмитрович (канд. юрид. наук, доцент) +38(063)948-05-19;

Пономаренко Оксана Михайлівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(097)332-55-70;

Гоц-Яковлєва Ольга Василівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(067)724-29-49;

Гرابко Людмила Владиславівна (ст. лаборант) +38(057)274-83-23

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

<i>СМЕЛЬЯНОВА І.С. ДІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ТЕРИТОРІЇ ОБМЕЖЕНОГО ДОСТУПУ.....</i>	<i>376</i>
<i>ЖУДА В.І. ПОРЯДОК СКАСУВАННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАНЬ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....</i>	<i>379</i>
<i>МЕЛЬНИК Д.С. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ.....</i>	<i>382</i>
<i>ПРИХОДЬКО А.Ю. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРИ ЗАТРИМАННІ ПРАВОПОРУШНИКІВ.....</i>	<i>384</i>
<i>ПРИХОДЬКО А.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ПРИ РОБОТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО ЧАСУ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ТА ДОТРИМАННЯ ЗАКОННОСТІ.....</i>	<i>387</i>

СЕКЦІЯ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО. МИТНЕ ТА ПОДАТКОВЕ ПРАВО. ФІНАНСОВЕ ПРАВО»

<i>ДАРАГАНОВА Н.В. КРИТЕРІЇ ВИОКРЕМЛЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ З-ПОМІЖ ІНШИХ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ.....</i>	<i>390</i>
<i>ЛПІНСЬКИЙ В.В., КОНОВА К.І. ДЕРЖМИТСЛУЖБА ЯК ЄДИНА ЮРИДИЧНА ОСОБА: ОСОБЛИВОСТІ РЕОРГАНІЗАЦІЇ МИТНИЦЬ.....</i>	<i>393</i>
<i>ГОЛОВАНЬ Т.Г. ПРИНЦИП СТАБІЛЬНОСТІ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ.....</i>	<i>396</i>
<i>КАТКОВА Т.Г. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА НА ТЕРИТОРІЯХ ТА ОБ'ЄКТАХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ.....</i>	<i>400</i>
<i>КРАКОВСЬКА А.Є., ГЛАДКИХ Ф.Д. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИМ НАГЛЯДОМ В УКРАЇНІ.....</i>	<i>403</i>
<i>ПАСКАР А.Л. ДОСТУП ДО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>407</i>
<i>GOLOYADOVA T. FINANCIAL AUDIT IN UKRAINE: CURRENT STATE AND CHANGES.....</i>	<i>410</i>
<i>САМБОР М.А. ПОЛІЦЕЙСЬКІ ПОСЛУГИ: МІСЦЕ У СФЕРІ ПОСЛУГ, ЩО НАДАЮТЬСЯ ОРГАНОМ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....</i>	<i>412</i>
<i>МУРТІЩЕВА А.О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>416</i>
<i>ПЛАХОТНИЙ А.П., ЗЕЙКАН В. ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....</i>	<i>419</i>
<i>ПЛАХОТНИЙ А.П. РОГОЗІНА В.В. ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ.....</i>	<i>422</i>

Головань Тетяна Георгіївна,
в.о. декана юридичного факультету
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРИНЦИП СТАБІЛЬНОСТІ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ

З набуттям незалежності України поступово визначився головний вектор її розвитку — інтеграція до європейського співтовариства. Євроінтеграційна ідея є свідомим і природним стратегічним вибором українського суспільства, підтвердженим багатьма випробуваннями.

«Остаточно обираючи європейські прагнення та європейський вибір, Україна взяла на себе зобов'язання розбудувувати розвинуту правову державу. Відповідно перед нею постає необхідність впроваджувати політичні, соціально-економічні, правові та інституційні реформи. При цьому, покращення економічних відносин, торгівлі, інвестицій та добросовісної конкуренції в значній мірі залежить від належного управління у сфері оподаткування» [1, С.68].

Стратегія реформування податкової сфери формувалась з урахування наукових здобутків вчених таких, як Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н. В. Воротіна, Т.А. Латковська та інші.

Незважаючи на активні спроби удосконалення податкового законодавства, залишається дуже багато проблемних питань, які потребують досконалого вивчення та опрацювання.

«Податкове законодавство України є одним із самих складних в правовій системі України. При цьому, спостерігається тенденція щодо його нестабільності. Проте, як показує практика його правозастосування, зміни, що вносяться до законів України з питань оподаткування, досить часто спричиняють нові проблеми» [1, С.69].

На жаль, тенденція нестабільності податкового законодавства спостерігається в Україні впродовж багатьох років. Тривалий час відмічалось існування одночасно декількох законів, які регулювали ту чи іншу податкову сферу та ще великої кількості нормативно-правових актів, у яких згадувався той чи інший податок, а також які мали відношення до регулювання процесу оподаткування. Безумовно це призводило до появи колізій в податковому законодавстві, створювало додаткову потребу внесення змін.

В контексті інтеграції до європейського співтовариства важливу роль на шляху реформування відіграють принципи податкового законодавства, адже «це основоположні або фундаментальні засади законодавства, на підставі яких

відбувається генеза, розвиток та функціонування податково-правових феноменів» [1, С.69].

Безперечно, принципи є основою формування податкового законодавства. «Закріплені у Податковому Кодексі України принципи стають орієнтиром як для самого кодексу, так і для інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в сфері оподаткування. Наявність системи принципів є важливою передумовою для збалансування або точніше узгодження актів податкового законодавства, вони дозволяють уникнути колізій, а у випадку їх наявності норми-принципи виступають як приписи вищого рівня» [1, С.69].

Відповідно до ст. 4 Податкового кодексу України податкове законодавство базується на принципах загальності оподаткування, рівності усіх платників перед законом, недопущенні будь-яких проявів податкової дискримінації; невідворотності настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства; презумпції правомірності рішень платника податку; фіскальної достатності; соціальної справедливості; економічності оподаткування; нейтральності оподаткування; стабільності; рівномірності та зручності сплати; єдиного підходу до встановлення податків та зборів [2].

Закріплені у Податковому Кодексі України принципи податкового законодавства потребують докладного аналізу на відповідність їх узгодженості та оптимальності. Це зумовлено тим, що вони є концептуальними засадами та положеннями, на яких вибудовується сучасне податкове законодавство. Одним із важливих принципів є принцип стабільності податкового законодавства, зміст якого полягає в тому, що зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки; податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року.

Шаган О. В. визначає принцип стабільності як вихідне положення імперативного характеру, що має своїм спрямуванням забезпечити прийняття стабільного нормативно-правового акта, який у подальшому повинен органічно інтегруватися в нормативну систему держави [3].

«Також потрібно зробити акцент на тому аспекті, що принцип стабільності створює умови для усталеності правозастосування, основу для стійкості як усієї системи права, так і її окремих інтегративних елементів. Водночас варто зазначити, що принцип стабільності в жодному разі не можна сприймати як такий, що якимось чином нівелює динамізм правової системи. Та навіть більше того, принцип стабільності в його загальноправовому виразі часто вживають в одному терміносполученні з принципом динамізму – принцип стабільності та динамізму. Такого роду підхід зумовлюється необхідністю забезпечити рівновагу між усталеністю нормативного масиву та необхідністю його перманентної модернізації в силу трансформаційного потенціалу суспільних відносин» [5, с.139].

Отже, принцип стабільності повинен сприяти модернізаційним процесам у сфері оподаткування, забезпечувати їх виваженість та передбачуваність.

«Окремим проявом принципу стабільності може бути вимога, яка встановлює строки, протягом яких нормативний припис нібито перебуває в «замороженому» стані, тобто вже інтегрований до нормативної системи, проте його правозастосування (правореалізація) відстрочується на певний строк. Такого роду стан справ дозволяє суб'єктам права ознайомитися з новими нормативними вимогами та завчасно оптимізувати свою діяльність відповідно до нових вимог. Фактично відповідний підхід дозволяє забезпечити дійсну, а не ілюзорну реалізацію такого презумптивного положення, як презумпція знання законодавства» [5, с.139].

Проте, як показує судова практика зазначений прояв принципу стабільності податкового законодавства має лише декларативний характер, що породжує спори і спонукає платників податків звертатись за захистом своїх прав та законних інтересів до суду.

Судова палата з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду в постанові від 19 квітня 2022 року у справі № 816/687/16 висловила свою думку щодо дотримання принципу стабільності у сфері оподаткування в конкреті існуючих обставин. Спір виник через донарахування контролюючим органом (відповідачем) газонафтовій компанії (позивачу) податкових зобов'язань та штрафних санкцій у розмірі понад 73 млн грн з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу, Позивач вказав на те, що контролюючий орган, застосувавши ставку рентної плати, яка була запроваджена (збільшена) законом, прийнятим менше ніж за шість місяців до початку нового бюджетного року, чим порушив принцип стабільності в оподаткуванні, закріплений нормою підпункту 4.1.9 п. 4.1 ст. 4 [Податкового Кодексу України](#). Суди першої та апеляційної інстанцій задовольнили позов. Проте судова палата з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду за результатами касаційного перегляду справи за касаційною скаргою відповідача скасувала судові рішення судів попередніх 3 інстанцій та відмовила в задоволенні позову.

Судова палата вказала, що норми підпункту 4.1.9 п. 4.1 ст. 4, п. 56.21 ст. 56 Податкового Кодексу України, ст. 27 Бюджетного Кодексу України, які застосували суди першої та апеляційної інстанцій, задовольняючи позов підприємства, не можуть самі собою бути підставами для незастосування інших норм Податкового Кодексу України, в тому числі норми п. 252.20 ст. 252 цього Кодексу.

Щодо наявності легітимної мети відступу Верховної Ради України від принципу стабільності в оподаткуванні судова палата виходила з того, що цей принцип був застосований у балансі з принципами загальності оподаткування, фіскальної достатності та соціальної справедливості з огляду на таке.

Реалізувати право власності на природні ресурси від імені Українського народу може, зокрема, Верховна Рада України, встановлюючи відповідні податки для тих суб'єктів господарювання, які займаються діяльністю з

видобутку корисних копалин. Встановлення таких податків має пряму суспільну спрямованість і пряме вираження суспільного інтересу.

Порівняння наслідків підвищення ставок рентної плати за користування надрами для відповідних суб'єктів господарювання, зокрема для позивача (додаткове податкове навантаження як чинник, що призводить до зменшення активів), із фіскальним та соціальним ефектом, на досягнення якого це було спрямовано, а саме в частині реального забезпечення виконання функцій держави (збалансування бюджету і забезпечення видатків на оборону, соціальний захист населення в складних економічних умовах фактичної військової агресії), свідчить на користь висновку, що підвищення ставок рентної плати не порушило норми Конституції України, було пропорційним у відповідній ситуації щодо втручання держави у право власності платників податків, для яких був установлений обов'язок сплатити до бюджету додаткові кошти, а також забезпечило баланс між публічними та приватними інтересами.

Верховний Суд сформулював висновок, що норми підпункту 4.1.9 п. 4.1 ст. 4 Податкового Кодексу України не скасовують дію норми, якою встановлено (змінено) податок (збір) та/або будь-який елемент податку (збору) і яка запроваджена законом, що прийнятий пізніше ніж за шість місяців до початку бюджетного періоду, в якому запроваджується податок (збір) та/або зміни будь-якого елементу податку (збору). Колізії між такою нормою та принципом стабільності немає, оскільки принцип стабільності застосовується в системному зв'язку з іншими принципами податкового законодавства. Така норма не застосовується лише тоді, коли вона суперечить принципу верховенства права в контексті права платника податку на мирне володіння майном.

Отже, в черговий раз на практиці з'являються дуже суперечливі позиції, які потребують детального дослідження та наукового обґрунтування з метою забезпечення захисту прав платників податків. Наразі науковці та практики повинні об'єднати зусилля на шляху розвитку нашої держави та реалізації курсу на дотримання європейських стандартів.

Список використаних джерел:

1. Чернадчук Т. Принципи податкового законодавства : окремі питання // Актуальні питання вітчизняної юридичної науки : матер. Третьої Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Суми, 14-15 квітня 2016 р.). – Суми : СНАУ, 2016. – С. 68-71;
2. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України - 2011 р., № 13, / № 13-14, № 15-16, № 17 /, стор. 556, стаття 112; 3. Шаган О.В. Система принципів нормотворчості / О.В. Шаган [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://visnyk.iful.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/10-9-14.pdf>. 4. Майстренко О. Деякі питання вирішення колізій у податковому законодавстві України // Право України. – 2005. – № 9. – С. 95 – 99. 5. Браславський Р. Принцип стабільності та його місце у нормотворчій діяльності у сфері оподаткування // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - №11. – С.138 – 141; 6. Угода «Про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами- членами, з

іншої сторони» від 27.06.2014 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до матеріалу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011

УДК 342.951

Orcid 0000-0002-0762-8138

Каткова Тетяна Геннадіївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент цивільно-правових дисциплін,
трудового та аграрного права
Державний біотехнологічний університет
e-mail: tatyana.katkova07@gmail.com

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА НА ТЕРИТОРІЯХ ТА ОБ'ЄКТАХ ПРИРОДНО- ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Відповідно до ст. 64 Закону України «Про природно-заповідний фонд» порушення законодавства України про природно-заповідний фонд тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність.

Відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд несуть особи, винні у:

а) нецільовому використанні територій та об'єктів природно-заповідного фонду, порушенні вимог проектів створення та організації територій природно-заповідного фонду;

б) здійсненні в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон забороненої господарської діяльності;

в) організації на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, в їх охоронних зонах господарської діяльності без попереднього здійснення оцінки впливу на довкілля або з порушенням оцінки впливу на довкілля;

г) невжитті заходів щодо попередження і ліквідації екологічних наслідків аварій та іншого шкідливого впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду;

д) порушенні строків і порядку розгляду клопотань про створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

е) порушенні вимог щодо використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

є) перевищенні допустимих хімічних, фізичних, біотичних та інших впливів і антропогенних навантажень, порушенні вимог наданих дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;